

El dia 20 de març els socis d'Òmnium Cultural són convocats a les urnes per ratificar la llista única que ha de rellevar la presidència de Jordi Porta. L'economista Muriel Casals (Avinyó, Provença, 1945) encapçalarà la junta.

JORDI PLAY

“No ens deixarem instrumentalitzar per cap partit”

Arribeu a la presidència de l'Òmnium Cultural encapçalant una llista única. Això vol dir que aquesta entitat és una bassa d'oli sense discrepàncies internes fonamentalment polítiques, o que s'ha aconseguit de fer una llista de consens fent equilibris?

—És una llista de consens que recull diverses sensibilitats dels socis l'Òmnium. És una llista de consens perquè Jordi Porta ha fet molta bona feina i d'alguna manera ha seduït els possibles opositors dins l'entitat.

Però no és una bassa d'oli, seria molt avorrit, aleshores. Cada vegada que un soci ha comunicat que es volia donar de baixa, el president l'ha trucat per parlar-hi, i per tant té la percepció que hi ha un cert equilibri entre els socis que es donen de baixa perquè creuen que Òmnium és massa prudent i els que abandonen l'entitat perquè pensen que s'ha excedit.

—Una llista de consens, fonamentalment integrada per persones pròximes a dues formacions polítiques, ERC i CiU, implica que la

presidenta haurà de fer molts equilibris i mesurar molt bé les seves paraules per no irritar ningú.

—Efectivament, quan parlem de consens ens referim a aquestes dues formacions, però en aquest país hi ha expressions més plurals. Ara bé, cal diferenciar molt entre les relacions que puguin tenir aquests dos partits, molt tenses i crispades, i l'actitud dels socis de l'entitat que hi simpatitzen. La majoria són gent encantadora, al marge del partit que votin. Pel que fa al meu discurs, intentaré no irritar i

molestar en les formes, però suposo que serà inevitable d'empipar algú. Quan fas coses, sempre corres el risc de no agradar a un determinat sector. Ja hi compto, amb això.

—Us referiu als socis de l'entitat, però i els qui manen als partits polítics? Aquests també es poden irritar. Com ho fareu, en aquest cas?

—Crec que tendim a infravalorar la capacitat de tolerància dels nostres polítics. Vull dir que hem anat donant per segur que si algú et dona una subvenció, estàs obligat a fer allò que aquest vol. I no ens atrevim prou a provar què passa si els tractem com a persones civilitzades i democràtiques que donen una subvenció perquè debè pensen que se'ns ha d'ajudar. Potser després no ens vindran al darrere per exigir-nos una contraprestació.

—Òmnium l'ha posada mai a prova, aquesta estratègia?

—Ho hem provat una mica, però no n'hi ha prou. Hauria de ser una pràctica més habitual.

—I quan ho heu provat, quin resultat n'heu obtingut?

—Doncs de tota mena, però que jo recordi mai no ens han amenaçat de retirar-nos una subvenció perquè algú consideri que no fem prou *bondat*. Sí que hem rebut trucades. En aquest cas, es contesta la trucada, s'aguanta el xàfec i poca cosa més. Sóc conscient que hauré d'aguantar algunes trucades tant de CiU com d'ERC i, dins de l'Òmnium, d'aquella part dels nostres ciutadans que volen encara provar algun sistema d'entesa amb Espanya i els qui diuen que això s'ha acabat i que ara toca anar explícitament cap a la ruptura. Com deia, és impossible de no molestar mai ningú, perquè tenim socis de totes dues sensibilitats.

—El pressupost de l'Òmnium es distribueix en un 60% de procedència pública i un 40% de quotes i contribucions privades. Penseu que s'hauria de tendir a l'autofinançament de l'entitat?

—I tant! Ja busquem maneres de fer-ho i, de fet, fa pocs anys el percentatge era de 70%-30%; hem avançat força en aquest sentit, sobretot tenint en compte que els darrers anys el pressupost de l'entitat s'ha multiplicat per tres. La quantitat de recursos pri-

vats que ens arriben és molt més gran que no fa un temps.

—Quina relació hi ha de tenir l'Òmnium, amb els partits polítics i les institucions del país?

—La primera paraula que em surt és respecte mutu. En alguns moments i aspectes, Òmnium pot establir col·laboracions i, en algun cas, fins i tot de suplència, de tasques de l'administració. Per exemple, històricament Òmnium feia classes de català. Podria ser que en aquests moments en què el govern està desbordat per les necessitats d'acollida dels nous catalans, ens demanés un cop de mà. En aquest cas, hem de ser al seu costat.

—Es tracta només d'una col·laboració cultural. Però si calgués donar una resposta des de Catalunya a la sentència del Tribunal Constitucional, es podria establir cap col·laboració política amb cap partit o amb les institucions del país?

—En la qüestió de la sentència del Tribunal Constitucional hi estem compromesos, perquè vam anunciar que Òmnium encapçalaria la resposta a la sentència. I aquest és un dels aspectes que absorbeix molta energia a l'entitat.

—Encapçalar la resposta, què vol dir, posar-se al costat del govern o tenir una posició pròpia?

—Una posició pròpia, sens dubte. Òmnium està compromès amb l'Estatut. Mai no ha dit que aquest fos l'Estatut que somniava, però una vegada el poble de Catalunya l'ha referendat, no se'n pot tocar ni una coma.

—Hi ha qui creu que Òmnium ha estat massa tebi i equidistant en qüestions vitals de país, com l'Estatut o el nou model de finançament. Per exemple, l'entitat va convocar un referèndum per demanar als socis si s'havia de pronunciar o no sobre l'Estatut, i finalment, va fer una declaració no especialment clara. Us ha faltat valentia, en algun cas?

—Aquesta sensació es correspon més amb les formes que no amb el fons. Jo no recordo que Òmnium hagi renunciat a dir res que cregui que ha de dir per no fer enfadar els uns o els altres. I quan surti la sentència del Constitucional, ho tenim molt clar,

no se'n pot tocar absolutament res. Si els partits polítics volen vendre que el retoc és minso, Òmnium no anirà per aquest camí.

—Òmnium ha de ser més una institució cultural que no pas política, doncs.

—Hi ha de pesar més la cultura que no la política, sens dubte. Però fer activisme cultural arreu és política, i al nostre país encara més. La nostra manera de fer política ha d'estar molt centrada en l'aspecte cultural. Reivindico moltíssim els orígens d'Òmnium, que es va crear el 1961 amb la intenció de "fomentar la cultura en general i la catalana en especial", és a dir, posar un granet de sorra perquè el nostre país sigui una miqueta més culte i civilitzat.

—Cinquanta anys després del naixement, aquesta declaració de principis continua essent important?

—Sí, justament perquè ara ens toquem a trobar en un ambient en què es menysté la cultura, es glorifica la persona que guanya diners ràpidament o és famosa perquè ha fet qualsevol ruada. Tornar a donar valor a la nostra cultura és una manera de fer política.

—Com els anys 60, al segle XXI hem viscut una onada migratòria. Nous catalans s'incorporen a la nostra societat i a la nostra cultura. La immigració és una qüestió clau, en aquesta revaloració de la cultura catalana?

—Totalment. Continuarem existint com a país diferenciat només si som capaços d'aconseguir que els immigrants que arriben s'incorporin en català. Si els immigrants trien l'espanyol per incorporar-se a la nostra societat —i això no vol dir només lingüísticament sinó de mentalitat—, d'aquí a uns quants anys Catalunya ja no sortirà al mapa. Això és cultura, però també és política. Ho fem per catalanisme, però també per estima al món. Jo vull que el món sigui més variat, que no deixi de tenir aquesta pinzellada especial que és Catalunya.

—El 2010 serà un any d'eleccions, especialment complexes per a CiU i ERC. Amb tota probabilitat, Òmnium es trobarà en situacions complicades per mantenir aquesta equidistància. Com gestionarà

la presidenta de l'entitat aquesta prova?

—És possible que rebem pressions, però no ens correspon de pronunciar-nos sobre la conveniència d'un govern o un altre. Amb això hem de ser molt fermes i no ens hem de definir sobre quin partit ens agradaria més que fos al govern. Sí que podem expressar-nos sobre què volem que faci el govern, i aleshores hi haurà partits que ho fan, uns altres que diuen que ho fan i a l'hora de la veritat no ho fan. Però entre els socis d'Òmnium hi ha votants de gairebé tots els partits, i no hem de prendre partit perquè hem de ser fidels a tots.

—Aneu preparant fórmules per no prendre partit...

—Sé que serà difícil. Potser no ens demanaran que prenguem partit explícitament, però hi haurà pressions. La política de l'entitat és anar a tots els actes polítics on ens convidin, perquè ens interessa el país i saber què pensen els nostres polítics. I, d'una altra banda, mai no cometrem l'error de dir que això és un desastre. Jo sóc d'una generació que va lluitar per tenir partits polítics, i en democràcia cal un gran respecte per les formacions polítiques. I justament perquè els respectem, no ens deixarem instrumentalitzar per cap partit. En certa manera, és com els nens, que si els deixes fer coses mal fetes, fomentes que facin coses malament, i en aquest sentit, penso que una manera d'*educar-los* és demostrar-los que aguantem les pressions.

—Abans no arribin les eleccions al Parlament, hi haurà noves tongades de consultes sobre la independència. I el debat sobre el dret de decidir formarà part dels arguments de campanya electoral de CiU i ERC, si més no. En aquest cas, l'Òmnium es mullarà més?

—Des de l'entitat seguim de molt a prop les reunions que fan les diverses plataformes. Aquí l'Òmnium hi fa un paper, de vegades amb èxit i de vegades no, de vaselina social, d'intentar fer veure que dos grups que s'odien i estan enfrontats —tornem a la referència d'ERC i CiU— de fet diuen la mateixa cosa. La nostra posició respecte a les consultes és de participar-hi activament en aquells indrets en què

JORDI PLAY

“Hem de treballar amb els catalans vells i els catalans nous de tal manera que facin seva la il·lusió de tenir un país propi”

l'Òmnium local s'hi ha involucrat, perquè vol dir que el procés és seriós. I també defensem que hi hagi presència de polítics.

—Si s'hi involucra activament, hem d'entendre que l'entitat aposta pel sí?

—Nosaltres no podem fer propaganda pel sí, però podem treballar per fer que si un dia es convoca un referèndum surti el sí.

—Això és un sí.

—Sí, oi? Sigui com sigui, hem de treballar amb els catalans vells i els

catalans nous de tal manera que facin seva la il·lusió de tenir un país propi.

—Com voldríeu que fos l'Òmnium quan en deixeu la presidència?

—Que fos una institució que pesés molt en la vida cultural d'aquest país, i que els partits, en comptes de pensar què fan dir a l'Òmnium, volguessin escoltar què els diu Òmnium. Ser un generador d'idees per als polítics i no pas una plataforma que els patits volen utilitzar com a altaveu de les seves idees.

Gemma Aguilera